

Martin Nedić.

(Sestavil *Ź. D.*)

Kako rod za rodom gine!
Źenko.

Krepko vstaja sosedna nam Bosna iz večstoletnega spanja; kvišku hrepeni kakor ponosni avstrijski orel, kateri je priletel nad njene gore in pregnal turškega zmaja. Mlajši rod bo užival dobroto prosvete in svobode; a milo se skoraj stori, ko gledamo, kako drug za drugim legajo v grob možje, kateri so največ delali za to zlato svobodo, kličoč omikano Evropo, zlasti pa Avstrijo, na pomoč zatirani raji. Tak mož je bil med drugimi fra Martin Nedić, frančiškan, ki je kot 86 letni starček zatisnil oči dne 26. vel. travna l. 1896. — Svoja mlada leta je preživel Nedić kaj preprosto. Rojen l. 1810. v ravni Posavini, v čisto katoliškem selu Tolisi od spoštovanih kmetiških starišev, očeta Ilije in matere Mande roj. Oršolićeve, je rasteł deček doma brez pouka. Šole so bile drage in roditelja nista bila imovita.

Nihče ni mislil na kako šolanje. Toda Bog si je bil odbral bistrournega dečka v svojo službo. V selo je namreč prihajal kapelan fra Benić. Rad se je oglasil v čislani Nedićevi hiši. Vselej pa, kadar je prišel „ujak“, tekel mu je mali Nedić naproti, da ga je pozdravil. Benić je kmalu spoznal, da je deček bistre glave: pregovarjal je očeta tako dolgo,

„Dom in svet“ 1899, štey. 12.

dokler ga ni izročil samostanu. Dobri redovnik se ni zmotil v svoji nadi: deček je izvrstno napredoval v redovniških šolah. L. 1825. so ga oblekli v redovno haljo ter mu dali ime Martin, l. 1827. ga nahajamo v Subotici (Maria-Theresiopel), kjer se je učil poezije in govorništva; od tam je šel v Solnok učiti se modroslovja, v Vac bogoslovja, l. 1833. je dobil v Rožnavi nižje rede. Taka je bila tedaj usoda vseh bosanskih klerikov, da so se morali potikati po ogrskih samostanih, ker doma niso imeli višjih šol.

V onem času je pa začelo vreti v Zagrebu. Gaj je zbiral okrog sebe ilirsko mladež. Mladi Nedić je ves gorel za nove ideje.

Madjari so kar besneli od jeze. Ker niso imeli drugih, znašali so se nad bosanskimi kleriki, bivajočimi v ogrskih samostanih. Zlasti na Nedića so imeli piko. Moral je

pretrpeti od njih mnogo zbadanja in zabavljanja. V tistem času je napisal svoje prvo pesniško delo, polno čiste domovinske ljubezni. Naslov mu je bil: „Razgovor, koga vile ilirkinje imadoshe u promalitje godine 1835. U Karlovcu, tiskom Ivana Nep. Prettnera.“ Str. 37. Vsebina znamenite pesmi je ob kratkem ta: Primorkinja vila povabi vse svoje posestrime vile na veselo godovanje. Povabijo pa tudi pobratima Apolona z ze-

Martin Nedić.